

**R. P. Francisci Svarez Granatensis, E Societate Iesv
Doctoris Theologi, Et In Connimbricensi Academia
Sacrarum Litterarum primarii Professoris Opvs, De Virtute
Et Statu Religionis**

Qvo Quid Contineatur, Index proximus indicabit

De Obligationibus Religiosorum ex Regula, Prælatione & subiectione
regulari provenientibus, De varietate Religionum tam in genere, quàm in
specie, De Religione Societatis Iesv in particulari

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, 1626

VIII. De origine ordinis Eremitarum S. Augustini, & an vnus sit ex
mendicantibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93501](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93501)

Quarta.

Quarta prohibetur ibi mutuò accipere pecuniam etiam per procuratorem; quia per mutuum transfertur dominium in accipientem, & manet obligatio solvendi apud eundem: verumque autem repugnare constat huic regulæ, si tamen necessitas urgeat, & desint elemosynæ, conceditur eis, ut possint pecuniam per procuratorem recipere offerendo curam, & diligentiam procurandi elemosynas, quibus illi satisfiat, sine obligatione propria; hoc enim in rigore non est mutuum, sed quædam elemosyna, quamvis cum aliquo onere paupertati minimè contraria.

X.

An possint
Minores
concedere
mutui cele-
stia.

Quæri verò obiter potest, an res alias, quæ pecunia non sunt, possint mutuò recipere cum obligatione ex iustitia ad soluendum; quamvis enim ex parte materiæ non ita sit eis prohibitum alias res accipere sicut pecuniam, tamen ex parte obligationis videtur aequè repugnare paupertati in utroque genere rerum. Et simile dubium est, an possint credita pecunia emere huiusmodi res, siue mobiles vsu consumptibiles, aut permanentes vel se mouentes, siue etiam immobiles, ut terram, siue pauperum ad fundandam domum vel Ecclesiam, aut hortum, &c. Respondeo nunquam posse ita emere aliquid credita pecunia, ut ipsi etiam in cõmuni obligentur ad soluendum illud ex iustitia in pecunia, quia hoc planè repugnat eorum instituto, quia non possunt illam obligationem implere, nisi accipiendo pecuniam, & suo nomine soluendo. Quod si alius pro illis soluturus est, non possunt illi obligari de iustitia ad factum alterius, solum ergo possunt promittere diligentias procurandi elemosynas, quib. talis res solvatur. Quando verò res mutuò accipitur soluenda in eadem specie, vel etiam si in alia specie, quæ non sit pecunia, soluenda sit, alia commutatione interueniente, tunc directè non fit contra hanc regulam de non accipienda pecunia, in qua nunc versamur; tamè aliunde videtur repugnare illa obligatio statui paupertatis in cõmuni; sicut enim priuatus religiosus obligari non potest, quia nihil habet proprium priuatum, ita cõmunitas, quæ nihil habet proprium in cõmuni, obligari non potest ad quæcunque bona temporalia reddenda: & reuera ita est, si obligatio sit purè personalis; quia nemo potest obligari ad dandum, quod non habet, nec quod sperat habere solum ex elemosynis. Possunt tamen obligari altero è duobus modis. Primò si is qui cui obligatur intelligat inuolui conditionem, si per elemosynas obtinere possint ea bona, quæ redituri sunt. Tunc enim non obligatur ad impossibile, & aliter non decipitur. Secundò si obligatio non sit purè personalis, sed realis, saltè implicitè, id est, si iam habeant res alias eiusdem valoris, & pretij, per quas possint in omni euentu satisfacere: nam licet non sint earum Domini, habent tamen absolutam administrationem earum, unde possunt illas obligare, sicut possunt etiam in casu necessitatis calicem vel rem aliam preciosam in pignus dare, & familia.

XI.

Præcipuas
paupertatis
declaratio-
nes, quomodo
de aliis, atq.
de aliorum
ita accipiatur.

Cætera quæ hic dubitari poterant, in citatis decretis satis attinguntur & declarantur, & in superiori tomo agendo de paupertate à nobis allata sunt. Solum hic aduerto illas declarationes Pontificum circa hanc Minorum paupertatem, solum fratribus de Obseruantia esse vsui, nam conuentuales maioribus dispensationibus vtuntur, cum propria bona in cõmuni habeant: Capucini verò profitentur se nudam obseruare regulam, & illis declarationibus renunciant. Nam in hoc maxime dicuntur ab Obseruantibus distinguui. Videant ergo ipsi quid voueant, & quo sensu, illudque obseruent, mihi enim de eorum more, aut vsu non satis constat. Non possunt tamen declarationem aliquam

Franc. Suar. de statu relig. Tom. IV.

non admittere, quia votum & lex debet esse de re certa & clara. Solum ergo possunt non admittere declarationes illas, quatenus aliquid de iure humano & arbitrium inuoluunt, quod minorè fortè rigorem in dicere videtur: in quo potuerunt ipsi maiorem rigorem eligere; necessarium verò est, ut in hoc aliquid certum, & stabile declaratum habeant, ne conscientia facile ligentur; quod in tanta cõmunitate, & in rebus quæ quotidie præ manibus habentur, & necessaria sunt, facile potest contingere.

CAP. VIII.

De origine ordinis eremitarum S. Augustini.

Hactenus de proprio ordine monachorum à D. August. instituto nihil diximus, sed reseruauimus, quia non est adeò manifestum D. Augustinum instituisse huiusmodi ordinem, quin aliqua inquisitione, & disputatione indigeat: Et licet fuerit institutus, nunc tamen vel idem non manet, vel non sub pura, seu speciali ratione monachatus, id est, sub instituto vitæ solum contemplatiuæ, & Eremiticæ; sed mixtæ, & sub nomine ac ratione mendicantis religionis, qualis nunc est sacra religio, quæ Eremitarum sancti Augustini appellatur. De antiquitate ergo, & origine huius ordinis multa sunt ab scriptoribus præsertim eiusdem ordinis scripta, & disputata in defensionem suæ antiquitatis, quibus nos nihil addere possumus, neclitem cum alijs intendere volumus, sed ea tantum, quæ probabiliora videntur proponere, ac institutionem, authoritatem, & perfectionem huius ordinis, quæ sine dubio magna est, breuiter declarare.

Primò ergo probabilius existimo Beatum Augustinum statim à principio conuersionis suæ religiosam vitam professum fuisse. Id enim non obscure colligitur ex verbis eiusdem in libro 8. & 9. Confessionum; nam in libro 8. ca. 6. & sequentibus commemorat internum bellum, quod adhuc Catechumenus patiebatur, deliberans de statu quem post baptismum accepturus erat, matrimonij scilicet, vel cœlibatus; nam ad rem vxoriam & secularia negotia propensus erat, aliunde autem exemplis, & verbis Sanctorum ad perfectionem sectandam excitabatur. Tandem verò in cap. 12. diuinam inspirationem, & mirabilem vocationem refert, qua tractus, & adiutus iam non solum Christianam, sed etiam perfectam vitam sequi firmiter elegit. Quam cum matri narrasset, loquens cum Deo, Exultat (inquit) & benedixit tibi, qui potens est ultra quam primus, aut intelligimus facere, quia tanto amplius sibi, à te concessum, de me videbar, quam petere solebat miserabilibus eius sieilibusque gemitibus. Conuertisti enim ita me ad te, ut neque vxorem quæ erem, nec aliam quam spem seculi huius, sians in ea regula fidei, in qua me ante tot annos te reuelaueras. Hoc ergo est, quod Deus Monica concessit, ultra id quod petebat; illa enim conuersionem Augustini ad fidem solum postulabat, Deus autem etiam conuersionem eius ad sequendam perfectionem concessit. Et hoc est quod subdit; Conuertisti luctum eius in gaudium multo vberius quam voluerat, & multo clarius, atq. castius, quam de nepotibus carnis mee requirebat. Et lib. 9. cap. 1. magis explicans hoc propositum adeò perfectum, & firmum, ut iam veluti opere consummatum (ait) iam liber erat animus meus à curâ morderibus ambiendæ, & acquirendæ, & volutandæ, atq. suspendi scabiem libidinum quibus verbis perfectissimam renuntiationem seculi expressit, quoad illa tria, quæ per tria religionis vota abnegamus, scil. propriam voluntatem, seu dominandi libidinem, diuitias, & corporis voluptates. In cap.

Ff 2

autem

certum sit nunquam coluisse idola, licet in alijs eroribus versatus fuerit. Veruntamen hæc duo aliquo modo colorari possunt dicendo, Africanos omnes interdum fuisse vocatos Carthagenenses à Metropoli Ciuitate, vel Augustinum ita fuisse vocatum quia Carthagini multo tempore vixerat & docuerat, & vnde immediatè venerat cum discessit ex Africa. De cultu autem Gentilium conuersus dici potuit, non propter idololatriam, sed quia sine fide, & baptismo tanquam gentilis quidam philosophus, & Academicus de Deo opinabatur. Illud verò difficilius potest ad verum sensum trahi, quod ibi dicitur, sæpius Ambrosium tentasse Augustinam, & cum eo disputasse, & e conuerso Augustinum disputationis suæ acrimonia, & vehementia Ambrosium vicisse, cum tamen Augustinus ipse lib. 6. confessionum cap. 3. & 11. dicat sibi non fuisse datam copiam sciscitandi ab Ambrosio, quæ cupiebat, nisi cum magna breuitate, quia non vacabat Ambrosio.

Ex quibus planè incertum redditur quod de cuculla nigra dicitur, saltem quod id fuerit ab Ambrosio scriptum, nam verum in re ita fuerit, ignoratur. Et coniectura est non ita fuisse, quia erat vniuersalis consuetudo baptizatos indui albis vestibus, vt idem Augustinus sæpe commemorat lib. de fide, & simbolo, & lib. de catechizandis rudibus, nullamque mutationem consuetudinis in suo baptismo faciã alicubi indicat, quãvis baptismi lauacrum ministerio Ambrosij recepisse commemorat lib. 1. contra Iulianum cap. 3. Ad hoc tamen responderi potest super cucullam nigram impositam fuisse Augustino candidam vestem baptizatorum. Sed licet hoc contingere potuerit, etiam est præter morem, quia ipsamet visualis vestis solet esse candida, vt nunc Romæ in neophytis conspiciuntur. Denique aduerto Antoninum ex sermone Ambrosij longe aliter verba illa referre dicentem, *Hunc in Christo genui, & postquam baptizauit eum, indui cucullam nigram, & ipse ad discipulum monachorum se cinxit zona pergens ad Simpliciam, &c.* Ex hoc ergo sermone nihil affirmare possumus eorum, quæ in illo referuntur.

Nec maiorem fidem faciunt alia verba, quæ idem Antoninus refert ex eodem Augustino in quodam sermone ad fratres in eremo: *Quodcumque sumus fratres, qui induimus cucullam nigram, & calceamenta, & zonam nigram de super cinctam ad differentiam monachorum.* Nam hi etiam sermones incertam habent auctoritatem, & in Authorem eorum grauitè inuehitur Cæsar Baronius in tom. 4. ad annum Domini 382. & 385. & 387. & in Martyrologio s. Ianuarij, & multi alij authores sermones illos, vt Augustinus nos non recipiunt, quamuis interdum ab alijs sub nomine Augustini citentur. Et licet fortasse aliqui illorum sint Augustini, sicut olim inter eos ponebantur duo sermones de communi vita clericorum, quos constat esse Augustini, & nunc ponuntur inter sermones de diuersis, suntque quadragesimus nonus, & quinquagesimus: licet, inquam, ita potuerint aliqui alij veri Augustini sermones ibi interferri, vt lib. præced. cap. 2. num. 3. attigi, nihilominus certum existimo quampures eorum non esse Augustini, quia multa falsa, & Augustino indigna in eis continentur; vnde sit vt omnes sint incerti. Quapropter illud testimonium de cuculla nigra, & zona ex corio, nullam inde auctoritatem accipit, est ergo res incerta, & de ipso, seu pro ipso tempore baptismi parum verisimilis, quid verò credi possit de reliquo tempore ante clericatum Augustini paulò post subiiciam.

VII. *Barthol. ob idem di. nte.*
 Ex quibus planè incertum redditur quod de cuculla nigra dicitur, saltem quod id fuerit ab Ambrosio scriptum, nam verum in re ita fuerit, ignoratur. Et coniectura est non ita fuisse, quia erat vniuersalis consuetudo baptizatos indui albis vestibus, vt idem Augustinus sæpe commemorat lib. de fide, & simbolo, & lib. de catechizandis rudibus, nullamque mutationem consuetudinis in suo baptismo faciã alicubi indicat, quãvis baptismi lauacrum ministerio Ambrosij recepisse commemorat lib. 1. contra Iulianum cap. 3. Ad hoc tamen responderi potest super cucullam nigram impositam fuisse Augustino candidam vestem baptizatorum. Sed licet hoc contingere potuerit, etiam est præter morem, quia ipsamet visualis vestis solet esse candida, vt nunc Romæ in neophytis conspiciuntur. Denique aduerto Antoninum ex sermone Ambrosij longe aliter verba illa referre dicentem, *Hunc in Christo genui, & postquam baptizauit eum, indui cucullam nigram, & ipse ad discipulum monachorum se cinxit zona pergens ad Simpliciam, &c.* Ex hoc ergo sermone nihil affirmare possumus eorum, quæ in illo referuntur.

VIII. *Dum sermo nre ad fratres in eremo vnde prædicta obiectio posset refutari, sine Augustini.*
 Nec maiorem fidem faciunt alia verba, quæ idem Antoninus refert ex eodem Augustino in quodam sermone ad fratres in eremo: *Quodcumque sumus fratres, qui induimus cucullam nigram, & calceamenta, & zonam nigram de super cinctam ad differentiam monachorum.* Nam hi etiam sermones incertam habent auctoritatem, & in Authorem eorum grauitè inuehitur Cæsar Baronius in tom. 4. ad annum Domini 382. & 385. & 387. & in Martyrologio s. Ianuarij, & multi alij authores sermones illos, vt Augustinus nos non recipiunt, quamuis interdum ab alijs sub nomine Augustini citentur. Et licet fortasse aliqui illorum sint Augustini, sicut olim inter eos ponebantur duo sermones de communi vita clericorum, quos constat esse Augustini, & nunc ponuntur inter sermones de diuersis, suntque quadragesimus nonus, & quinquagesimus: licet, inquam, ita potuerint aliqui alij veri Augustini sermones ibi interferri, vt lib. præced. cap. 2. num. 3. attigi, nihilominus certum existimo quampures eorum non esse Augustini, quia multa falsa, & Augustino indigna in eis continentur; vnde sit vt omnes sint incerti. Quapropter illud testimonium de cuculla nigra, & zona ex corio, nullam inde auctoritatem accipit, est ergo res incerta, & de ipso, seu pro ipso tempore baptismi parum verisimilis, quid verò credi possit de reliquo tempore ante clericatum Augustini paulò post subiiciam.

IX. *Dicitur autem incerta.*
 Vnde etiam incertum esse reperio, quod Antoninus supra refert, Augustinum postquam Mediolano decessit rediturus in Africam priusquam Italiam Franc. Suar. de statu relig. Tom. I V.

liam relinqueret, visitasse eremitas, qui erant in monte Pisanò, & per aliquod tempus ibi moratū esse, & postea visitasse alios eremitas qui erant in Centuncellis prope Romam. Adduntque alij Augustinum eo tempore, quo eremitas Pisanì montis visitauit, dedisse illis quandam regulam monachorum ex tribus, quas composuit, & ex tunc proprium monachorum statum accepisse; postea vero visitando alios eremitas in Centuncellis secundam regulam eis tradidisse. Sed hæc à Possidio in vita Augustini non referuntur, neque ab Augustino in lib. Confessionum, aut alibi insinuantur; nec videntur posse cum Chronographia, de ætate Augustini conuenire, nam constat Augustinum expleto 33. ætatis anno, & 34. inchoato, baptizatum esse; ipse enim lib. 1. Soliloquiorum cap. 10. hanc ætatem se habuisse dicit cum illud opus scriberet, scripsit autem illud ante baptismum, vt ipsemet refert i. retractationum cap. 4. Post baptismum autem statim Romam se contulit, vbi saltem per annum commoratus est, tempus aptum navigationi expectans; nam ibi multa conscripsit, quæ ipse commemorat lib. 1. retractat. cap. 7. 8. & 9. Et inter alia scripsit libros de moribus Ecclesiæ Catholicæ, in quorum primo cap. 33. commemorat monasterium quod prius Mediolani, & plura alia, quæ Romæ postea cognouit; de monte autem Pisanò, aut Centuncellis nihil memorat. At præterea idem Augustinus 9. Confess. cap. 11. sanctam Monicam matrem suam mortuam esse anno 33. ætatis eiusdem Augustini, vbi potius legendum videtur anno 35. vt constat ex alio loco Soliloquiorum; ergo non potuit Augustinus postquam Mediolano discessit, per duos annos commorari cum eremitis Pisanì montis, & Centuncellarum ante mortem sanctæ Monicæ. Neque etiam verisimile est post mortem matris retro rediisse, & tam longas moras fecisse; tum quia ipsemet Augustinus lib. 9. Confessionum cap. 10. de se, & matre inquit, *Apud ostium Tyberina post longiusculum laborem instaurabamus nos navigationem;* ergo cum hac intentione illuc peruenissent, licet mors matris post paucos dies acciderit, non est per se credibile, neque vlla ratio probabilis apparet; ob quam Augustinus mutauerit consilium, & tam diuturnas moras fecerit: tum etiam, quia in sermone primo de communi vita clericorum, dicit inuenient fuisse, cum in Africam rediit; ergo verisimile est non excessisse 35. annum ætatis cum illuc peruenit. Igitur hæc omnia tanquam incerta, & ad huius religionis veram originem, seu antiquitatem explicandam tanquam inefficacia relinquo, nec definire assero Augustinum ante reditum in Africam non fuisse monachum, aut regulam monachorum non scripsisse, sed assero hoc non constare satis fide digna historia, vel auctoritate.

Nihilominus dico secundò Augustinum reuersum in Africam prius quam Presbyter fieret, monachum fuisse, & in proprio monasterio monachos congregasse, & instituisse. Hæc assertio non satis colligitur ex Possidio in vita Augustini; nam in cap. 3. solum ait, *Placuit ei percipere baptismi gratia cum alijs ciuslibet, & amicis suis Deo pariter seruientibus ad Africam remeare, vbi constitutus ferme triennio, & se iam alienatione curis secularibus, cum in qui eidem adhaerebant, Deo viuabatur; se ieiunijs, orationibus, bonisque operibus in lege Domini medians die ac nocte.* Quæ verba indicant quidem vitam satis religiosam, & perfectam, nondum tamen satis explicant proprium statum religiosum & monachalem; nam illa omnia dici possent de illo genere vitæ quod Augustinus Mediolani etiam ante baptismum in separata villa inchoauerat. Vnde Baronius in 4. tom. anno 389. de hac re tractans, solum dicit rediens (scilicet August.) *via cum sociis*

X. *2. assertio Augustinus ante presbyteratum monachus fuit, & religionem instituit.*

Alipio, & Eudodio in patriam, quem condixerant vita statum, cum adhuc in Italia essent, exercebant. Deinde verò refert verba Possidij, & in prædictis verbis suis alludit ad relationem Augustini 9. confess. cap. 7. & 8. Ex quibus solum licet colligere cœpisse in Italia amare cum socijs solitariam, & contemplativam vitam, in castitate perfectâ, & quæsiisse locum ad hunc finem aptum, & hac intentione in patriam remeasse, & statim ac illuc peruenit, prout potuit, opere complevisse; an verò id fuerit cum monachali professione, non satis à dictis authorib. explicatur.

XI. Nihilominus ipsemet Augustinus sermon. 1. de communi vita clericorum qui non dubitatur esse ipsius, nam citatur à Beda 2. ad Corinth. 8. & à Concilio Aquisgranensi sub Ludouico Imperatore anno 1016. cap. 112. ipse, inquam, Augustinus satis ibi declarat statim ac peruenit in Africam, monasterium construxisse, in quo cum suis fratribus vitam communem, & Apostolicam ageret. Iuuenius (inquit) venit ad istam civitatem, ut multis vestri novum, quærebam vbi constituerem monasterium, & viverem cum fratribus meis, si enim quæpe omnem seculi reliqueram, &c. Dicit aliquis Augustinum non dicere construxisse se illo tempore monasterium, sed quæsiisse locum vbi illud construeret. Sed licet expresse non asserat, nec etiam negat; & per se verisimile est non caruisse illo tanto tempore. Veruntamen in sequentibus verbis id planè supponit; ait enim; Veni ad istam civitatem propter videndum amicum, quem periebam me lucrari posse Deo, ut nobiscum esset in monasterio. habebat ergo iam monasterium in quo cum fratribus religiosam vitam agebat, ad quam amicum adducere cupiebat, & hoc vocat lucrari illum Deo. Deinde refert ea occasione assumptum esse ad statum presbyteri, in quo iam constitutus subiungit, Non attulit aliquid, non venit ad hanc Ecclesiam nisi cum indumentis, quibus illo tempore vestiebat. Et quia hic disponebam esse in monasterio cum fratribus, cognito instituto, & voluntate mea, beata memorie senex Valerius dedit mihi hortum illum in quo nunc est monasterium. Ex quibus omnibus satis constat Augustinum adhuc laicum, monasterium vnum construxisse, & alterum postea iam factum presbyterum, sed prius in eremo, seu loco ab oppidis separato; posterior in loco civitati vicino; nam illud prius colligitur ex illis verbis; Veni ad istam civitatem propter videndum amicum, quia scilicet in loco separato habitabat. Posterior autem indicat cum subdit, hic (id est, in hac civitate Hipponensi ad quam loquitur) disponebam esse in monasterio cum fratribus. Quod postea dicit denuo ædificasse, cum iam prius esset antiquius. Et (quantum hoc non explicet) verisimile est, non destruxisse priorem domum, aut vacuam reliquisse transferendo fratres omnes ad novum monasterium; sed cum paucis fratribus primi monasterij secundum inchoasse, alijs fratribus in alio relicto, prout in aliarum religionum initijs factum esse conspiciamus, quod etiam ipse non obscure indicat; nam de secundo monasterio subdit, Capi boni propositi fratres colligere compares meos nihil habentes. si ut nihil habebam, sed imitantur mei, ut quomodo ego tenuem paupertatulam meam vendidi, & pauperibus erogavi, si facerent, & illi qui mecum esse voluissent, ut de communi viveremus. Ait autem Possidius in vita Augustini cap. 5. Augustinum factum Presbyterum, monasterium intra Ecclesiam mox instituisse, & cum Dei servus vivere cœpisse secundum regulam sub Apostolis constituta. At verò Augustinus ipse in dicto sermone non dicit ædificasse monasterium intra Ecclesiam, sed in horto sibi à Valerio donato, in quo monasterium durabat, etiam postquam ipse erat Episcopus; & infra subiungit, Per nos ad Episcopatum, videlicet non habere Episcopum exhibere humanitatem

assiduam quibuscumque venientibus, siue transiensibus, quod si non fecisset, Episcopus inhumeretur diceret. Si autem consuetudo ista in monasterio permixta esset, indecens esset, & ideo volui habere in ista domo Episcopum monasterium clericorum. Non ergo ædificavit Augustinus intra Ecclesiam monasterium, nisi iam factus Episcopus, & tunc non sine causa explicat fecisse monasterium clericorum, indicans prius fuisse monasterium monachorum, seu laicorum. Significat etiam diversa fuisse illorum instituta; nam de primo ait non decessisse admittere in eo consuetudinem habendi frequenter hospites. De secundo verò supponit, non habuisse talem indecentiam, nam ad hunc finem illud construxit; erat ergo primum rigidioris vite solitariae, & contemplativæ, eiusdem nimirum instituti, cum alio prius constructo in loco à civitate remoto. Aliud verò licet religiosum esset, erat tamen vite (ut sic dicam) humanioris ad hospitalitatem accommodatæ, & ad ministeria Episcoporum & proximorum.

Præterea colligo ex superioribus verbis habuisse Augustinum adhuc laicum in eo statu pecuniariam habitum, qui nec presbyterorum proprius erat, nec vulgaris laicorum, sed tam honestus, ut à presbytero etiam retineri posset. nam hæc omnia mihi significant illa verba; non venit nisi cum illis indumentis, quibus ea tempore vestiebat; quando enim illa verba dixit Augustinus, iam erat Episcopus; in quo statu indumenta mutaverat, (ut indicat), antea vero eadem retinebat etiam in monasterio civitatis, quæ si non fuissent specialia, & ab indumentis aliorum secularium distincta, non de illis tanquam de singularibus, & proprijs loqueretur. Qualia autem illa fuerint, aut cuius figuræ, vel coloris, ipse nobis non explicuit, & ideo nihil certum in speciali dicere possumus, quamvis in genere non dubitem quin fuerint monachalia, propter ea quæ iam subiiciam.

Colligo enim ulterius ex eodem loco adiunctis alijs, Augustinum in illo primo monasterio propriam, ac perfectam monasticam vitam instituisse, quod probò primò, ex voce Monasterium, quæ propriè dicitur, & tunc maxime dicebatur, de habitatione monachorum. Secundo, quia ibidem ait professum fuisse cum fratribus voluntariam paupertatem, & professum esse vitam communem ad imitationem Apostolorum. Tertiò, quia idem Augustinus libro 3. contra Petilianum cap. 40. de illo hæretico sic inquit. Perrexit in maledictio in vituperationem monasteriorum, & mox hortum, arguens etiam me quod hoc genus vite à me fuerit institutum, quod genus vite omnino quale sit nescit, vel potius omnino veniosum nescire se finxit. Vbi Augustinus tacite consentit, & fateatur, se illud genus vite instituisse, quod intelligi potest, vel quia illud institutum amplexus, & professus est, vel quia in illo genere vite proprium, & peculiarem modum instituit; non enim totius generis, ut sic dicam, seu totius vite monasticæ inventor cogitari potuit, nisi per magnam ignorantiam, vel malitiam, illorum hæreticorum, cum ante Augustinum esset, & monachorum nomen, & genus vite in orbe diffusum, ut ipse commemorat tum hic, tum etiam alijs multis in locis, præsertim in libris de moribus Ecclesiæ, & de opere monachorum, & Plalm. 74. de 99. & optimè in 132. vbi, & nomen monachi declarat, & vitam laudat, & modum etiam salutandi Deo gratias agendo commemorat, & in epistola 89. quæst. 4. disputando contra hæreticos, qui diuites omnes damnari dicebant, ne amore diuitiarum id facere calumniaretur, inquit. Ego, qui hæc scribo perfectionem, de qua Dominus loquutus est, quando ait diuiti ad seipsum, Vade vende omnia quæ habes, & da pauperibus, & habebis thesaurum in celo, & veni, & sequere me.

piementer aduerti, & non meo viribus, sed gratia istius
aduuentus feci. Subiungitque diceps, & ad hoc pro-
positum, quanta possum vi, ab his alio exterior, & in nomine
Domini habeo conforter, quibus hoc per meum ministerium
perficiunt. Scripti autem Augustinus hac verba
iam Episcopus, possuntque tam ad monachos, quā
ad canonicos regulares applicari. Certum tamē est
ex dictis, ante Episcopatum, & ante presbyterium
ipsum adamasse, & amplexum effusillum statum &
ad illum alios traxisse, & cum illis monasterium nō
dereliquerim, sed laicorum monachorum constru-
xisse. Hæc ergo ratio dictus est *monachorum insti-*
tor, & quia fortasse illud vice institutum primus in
Africam inuexit, ac denique, quia in Latina Eccle-
sia primus etiam monachos viuendi regulam dedit,
quam Apostolica Ecclesia postea probauit, vi iam
ostendam.

inter opera, quæ Augustini esse creduntur, non inuenio tertium sermonem de communi vita clericorum: sed primum tantum, & secundum, siue tamen potuit, vt illa regula per modum concisionis, aliquando imprimeretur, & ita adnotata in quodam libro antiquo de quatuor regulis ab Ecclesia approbatis, vbi in principio sic dicitur: *regula vterius Augustini in qua latius tradidit ea, quæ ad enumerandum vitam clericorum pertinent, quæ nonnullæ inter sermones de communi vita clericorum enumerantur.* quia omnia supponunt hanc regulam pro clericis fuisse scriptam, & idem affirmat Vincentius in speculo historiali lib. 29. c. 44. vbi ait, Augustinum scripsisse regulam, & institutionem pro clericis regularibus, qui etiam dicuntur canonici regulares. Idem habet Antonius 2. p. historia tit. 9. cap. 3. §. 2. & 3. & Volaterranus lib. 21. Anthropologia, hoc autem non aliter probatur, nisi quia ab hac regula maxime videntur vocari canonici regulares, qui veri religiosi sub Augustini disciplina fuerunt, vt supra dictum est, & optimè confirmat Trullus lib. 1. de Antiquitate sui ordinis c. 2. & 3. qui etiam adducit testimonium Posidij, de quo statim.

Nihilominus persuasum mihi est Augustinum illam regulam primo scripsisse pro suis eremitis, & monachis, qui eodem tempore ex vi professionis suae laici erant, & ab Augustino adhuc laico instituti sunt, & normam viuendi acceperunt. Hoc pro certo habent omnes defensores antiquitatis eremitarum S. Augustini. Quorum probationibus omnis solum afferam coniecturas, quae me maximè movent. Prima est, quam in secunda assertionem insinuo: ostendimus enim Augustinum, antequam esset presbyter, monachorum monasterium instituisse; ergo pro se credibile est virum iam valde doctum, & perfectum, statim eis dedisse regulam, & normam viuendi, non legimus autem aliam ab ipso conscriptam.

Secundo Pofidius ca. 5. sic de Auguftino inquit, *Patrum Presbyter monasterium intra Ecclefiam mixt in-
stituit, & cum Difcretis viuere capitis fecundam modum, &
Regulam sub facie Apostoli conftitutam, maxime, vi ne-
quidquam proprium in illa Societate haberet.* Ex quibus
verbis colligitur aliqui, Auguftinum dediffe regu-
lam fuis clericis, quos in monafterio congregauit,
ad quod tamen verba non cogunt, quia ibi non eft
fermo de noua regula ab Auguftino facta, fed fub
Apostolis conftituta, quæ folum illa eft, quæ conti-
net Substantialia vota religionis. Tamen, vt dice-
bam, hinc facta verifimiliter colligitur Auguftinum
providentiffimum Prælatum ad iunifcendam fuam
regulam. Veruntamen confideranda funt verba; quæ
ftatim adiungit Pofidius; ſcilicet, quod iam ipſe prior
fuerat datus de tranſmarinis ad ſua reueſſeſſet. Quæ ver-
ba funt notanda, confirmant enim quod fupra nu-
mer. 9. diximus, Auguftinum non fuiſſe verè pro-
feſſum regulam religioſam donec ad ſua rediit. De-
inde probant optimè, ante presbyterium, cum
Dei ſeruis viuere cœpiſſe ſecundum regulam ab A-
poſtoliſ approbatam, & conſequenter, quam regu-
lam poſtea ſuis clericis dedit, priùs ſuis monachis
tradidiſſe.

Tertiò idem probò ex ipsamet regula, in qua sic dicit, *Propositi tanquam Patri obediunt, multo magis Presbyteri, quoniam unum Christum gerunt.* & iteram infra, *Si quis servatum minus fuerit, non negabitur fratretate, sed vitandum, corrigendum, quæ curetur, ad Propositum præcipue pertinebit, vi ad Presbyterum, cuius est quod vos maior auctoritas, referat, quod modum regni resciri excedit.* Ex quibus verbis colligo, religiosos illos ad quos primò Augustinus illam regulam direxit, fuisse monachos, similes illis, quoad statum, & professionem, ac modum regiminis, qui tunc erant in oriente, & per Italiam, qui ordinari

XIV. Dico ergo tertio Augustinum pro suis monachis regulam illam, quam Ecclesia sui nomine illius recepit, & probavit, edidisse. Solent quidem Diuo Augustino, regulæ attribui; duæ breviores, & tertia integra, & magis completa, prima incipit: *Communis de personis d. c. c. i. c. i. m. d. c. c.* Secunda post illa verba præambula, *Antequam intras charissimis diligatur Deus, deinde proximus, incipit, Qualiter autem nos oportet orare, &c.* Sed hæc duæ regulæ incerti authoris sunt, & probabilius creduntur non esse Augustini, & ita in i. tom. operum eius separatim, & quasi in angulum reiecta sunt, simul cum alia regulâ foeminarum, itaque de his nullam rationem habemus præterquam, quòd nihil speciale continent, quod in sua regula Augustinus posuit, *Orationi mystice horti, & temporibus confuturæ, & infra psalmi, & per anni cum oratis Deum, hoc veretur in corde, quod præfertur in ore, & voluit canere nisi quod legitur esse cantandum, quod autem non ita scriptum est, ut canatur, non canetur.* Ex quibus verbis intelligitur habuisse monachos instructionem aliquam scriptam circa tempora, & modum psallendi, & cantandi, illam verò non fuisse positam in regula, quia fortasse iuxta locorum, aut consuetudinum diversitatem variari poterat. Itaque vna fuit ab Augustino religionis regula cõposita.

XV. De hac verò regula dubium est, an Augustinus pro regularibus canonicis, vel pro eremitis illà scripserit? omitto enim censuram Erasmi, ab omnibus piis, & doctis viris merito damnatam, qui negavit Augustinum scripsisse illam regulam pro viris religiosius, sed tantum illam, quæ virtute habetur in epistola 109. Augustini, quæ est ad monachas, quæ reuera eadem est, sed sine dubio fuit pro viris scripta, & facile potuit ab eodem auctore ad feminas accommodari, & in hoc sensu communiter recepta est, & citatur à D. Bernardo in lib. de præcepto, & dispensatione, & exposita ab Hugone de Sando Victore, vt notatur Doctor Lothariensis in fine primi tomì Augustini tacite contempta censura Erasmi, quam Parisiensis Academia iam damnauerat.

XVI. Supposito ergo Augustinum pro religiosis viris
Quæ pueri
scripsit pri-
mo pro cano-
nica regula-
 illam scripsisse, dicunt aliqui primò ac præcipuè re-
 gularibus canonicis, & clericis æmè tradidisse, quod
 sensisse videtur Gratianum in titulo capituli non di-
 catis. 12. quæ. 1. quod constat sumptum esse ex hac
 regula. Gratianus verò citat sermon. 3. de commu-
 ni vita clericorù; & in decreto Gregoriano in quodam
 scholio eodem modo dicitur caput illud sumptum
 ex sermon. 3. de communi vita clericorum; in
 quo regula D. Augustin. continetur. Verutamen

343

XVII.

arius scrip-
tisse p. o. mo-
nachis ere-
mitis laicis.

Съединява.

XVIII.

Coniect.

XIX.

Coniectura

id pro cẽ

4748.20

Serbia

3147.

10

10

100

& per se ac ratione status non erant clerici, sed laici monachi, & similiter eorum præfectus, seu Abbas non erat presbyter regulariter loquendo, vt in superioribus ostensum est, & sumitur ex c. *de subdiacono* d. 23. & ex aliis multis 16. q. 1. & ex Hieronymo in epist. ad Nepotianum. Semper verò talia monasteria fuerunt subiecta Episcopis, & verisimile est ab eis semper habuisse singula monasteria Presbyterum aliquem ad quem præcipua cura monasterij, saltem quoad correctionem morum, & in rebus grauioribus pertineret, pro qua re vide, si placet, Casianum collat. 18. c. 15. & Epiphanius epist. ad Ioannē Hierosolymitanum. Et quidquid sit de aliis monasterijs, de monasterio Augustini id clarè colligitur ex citatis verbis. Nam singulare nomen Presbyteri aperte indicat, vnum tantum fuisse in illa congregatione, & consequenter illam non fuisse congregationem clericorum. Item colligitur Præpositum nō fuisse Presbyterum, quamuis haberet ordinarium regimen, & administrationem monasterij, vt ex aliis locis eiusdem regulæ satis constat. Denique colligitur reliquos omnes regulariter, ac per se loquendo fuisse monachos laicos. Vnde in epistol. 109. eodem modo loquitur Augustinus ad monachas, vt scilicet Præpositæ obediant, multo autem magis Presbytero, &c. Ad canonicos autem regulares difficile possunt illa verba applicari, quia illis præpositus semper, ac per se, Presbyter est, neque est verisimile fuisse vnquam aliam consuetudinem. Nihilominus tamen verum existimo, postquam Augustinus presbyter, vel Episcopus, clericos, seu canonicos religiosos sibi adiunxit, eandem regulam illis seruandam tradidisse, vt notauit Anton. 3. p. tit. 24. c. 14. §. 2. quia, vt rectè ait, regula ipsa de se indifferens est, & communis ad vtrumque statum religiosorum. Vnde factum est, vt plures religiones, tū monachorum, tum etiam clericorum sub illa militent, sic ergo potuit August. prius illam dare fratribus, & postea sub eadem, religiosos clericos congregare, neque necessarium fuit illa pauca verba Præfecti, & Presbyteri mutare, quia facile poterant cum proportionem intelligi, & seruari, licet præfectus etiam presbyter sit, & siue contingat vnum tantum esse presbyterum, & præfectum, siue duas personas subordinatas, vt sunt nūc inter canonicos regulares, Prior, & Vicarius, qui ambo presbyteri sunt.

XX. Dico quartò religionem illam monachorum ita fundatam, & optima regula instructam, & Episcopali autoritate probatam viuente Augustino, in Africa propagatam fuisse. Hanc assertionem colligo in primis ex Possidio in vita Augustini cap. ultimo, vbi de Augustino iam defuncto sic inquit, *Clerum sufficientissimum, & monasteria virorum ac feminarum continentium cum suis Præpositis plena Ecclesia reliquit.* Nā sine dubio credibile est illa monasteria virorum fuisse magna ex parte horum eremitarum D. Augustini, quia non erant tunc in Africa alia monasteria religiosorum virorum, de quibus videtur loqui Possidius. Nam prius ponit clerum sufficientissimum, qui vel totus, vel præcipuus erat religiosus, & illa verba virorum ac feminarum continentium valde propriè indicant personas laicas. Quod etiam colligitur ex eodem Augustino epistola 76. ad Aurelium, vbi dicit ad militiam clericatus, nō desertores monasteriorum eligendos esse, sed ex iis qui in monasterio permanent, non nisi probatores, atque meliores in clerum assumendos esse. Cum aliquando (inquit) bonus etiam monachus vix bonum clericum faciat, si ad sit ei sufficiens continentia, & tamen desit instructio necessaria, aut persone regulari integritas. Et ex eadem epistola constat quantam curam, & prouidentiam suorum monachorum haberet Augustinus, etiam post adeptum episcopatum. Denique per se est valde credibile Augustinum suæ religionis propagationem,

non minus in fratribus quàm in canonicis procurasse, nam vtramque videbat esse necessariam populo suo ad vtriusque status perfectionem. Ea generalem charitatem, ac zelum animarum habebat, quod ex omnibus eius operibus satis constat, specialiter verò colligitur ex epist. 64. ad Aurelium Carthaginensem Episcopum in qua eum exhortatur vt diligentiam adhibeat extirpandi quædam vitia per vniuersam Africam, & in hinc gratias agit de agro, prouisione, & liberalitate ipsius fratris donato. In quo indicat iam tunc fuisse monasterium suorum fratrum Carthagine. Clarius verò lib. 2. retractionum c. 21. ait, cum apud Carthaginem monasteria esse cepissent, ea occasione scripsisse librum de opere monachorum. Quæ duo coniungendo, illa monasteria monachorum fuisse intelligimus: cumque, vt supra vidimus, ipse Augustinus primus in Africam monachorum institutum inuenerit, plene concluditur monasteria Carthaginensia ab Augustinianis, fluxisse, & licet fortasse aliqua ab Augustini disciplina descuerint, plura illius institutum retinuisse. Quod satis etiam ipse Augustinus indicat lib. de opere monachorum c. 30. vbi ait scripsisse illum librum, *maxime curans* (inquit) *ne boni fratres Apostolicis præceptis obedientes, à pigritia, & inobedientia, & iniquitate discernerentur.* & infra. *Scienti cateris fratribus & filijs nostris, qui hanc per ignorantiam discedere consueverunt, &c.* Per quæ omnia iudicantur illa monasteria, quæ sana erant, ex filiis Augustini fluxisse, & in doctrina eius fundata.

Hinc verò multi pro certo habent, omnia monasteria, & omnes monachos, qui post Augustinum fuerunt in Africa, Sancti Augustini eremitas fuisse, vt Beatum Fulgentium, & alios similes, qui post Augustinum floruerunt, quibus ego non contradico, quia conuincere non possum id falsum esse. Dico tamen rem esse incertam, quia licet forte ante Augustinum monachi in Africa introducti non fuerint, vt in superioribus diximus, & attigit etiam Cæsar Baronius 4. tom. ann. 391. Nihilominus postea facile potuerunt alij Episcopi, ad imitationem quidem eius, monasteria in suis diocessibus edificare, non tamen sub regula eius, sed iuxta propriam institutionem, sicut iam nouerant fieri in Italia. Sic legimus in vita Sancti Fulgentij cap. 3. Felicem quendam Episcopum edificasse sibi monasterium, in quo Sanctus Fulgentius monachus factus est, vt refertur c. 4. & inde transit ad aliud monasterium alterius Felicis Abbatis, vt dicitur c. 8. quod Abbatibus nomen videtur alienum à regula & professione eremitarum D. Augustini. Vnde quod de Fulgentio dicitur, incertum etiam sit, quia ille etiam dicitur fuisse Abbas, & Pater multorum monasteriorum. Sed de hoc paulo post redibit sermo. Atque hæc sunt quæ de prima origine illius religionis Augustiniane coniectare possumus.

CAPVT IX.

An Augustiniani eremita, qui nunc existunt, sint iidem, qui olim tempore Augustini in Africa: an diuersi, & mendicantes.

Nunc verò explicandum superest, an religio quæ sub eodem modo nomine Eremitarum S. Augustini nunc est in Ecclesia, eadem cum illa Superiori capite tractata sit re ipsa, vel tantum nomine. Ad hoc autem definiendum vnum aliud tanquam præsupponendum est, scilicet hanc religionem præcipue ut nunc est, tempore Innocentij IV. & Alexandri IV. fuisse in eam formam redactam, quam nunc habet & solent.